

คู่มือการเข้าร่วมโครงการทะเลปลอดเศษอวน (Net Free Seas)

สำหรับชุมชนประมงพื้นบ้าน

ดำเนินการโดย

สนับสนุนโดย

ข้อมูลโครงการ

โครงการทะเลปลอดเศษขออน (NFS) เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2563 ภายใต้การดูแลของมูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (EJF) ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไรระหว่างประเทศที่ทำงานปกป้องสิทธิของชุมชน สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่า โครงการทะเลปลอดเศษขออนได้รับการสนับสนุนจากกองทุนผู้ค้าปลีกเพื่อสิ่งแวดล้อมแห่งนอร์เวย์ (NREF) และมูลนิธิ Rufford

จุดมุ่งหมายของโครงการ ได้แก่

- 1) กำจัดขยะจำพวกเครื่องมือประมงที่ไม่ใช้แล้วหรือที่สูญหาย ออกจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 2) ให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสร้างแรงจูงใจแก่ชุมชนประมงในการรวบรวมและทำความสะอาดอวนประมงที่ไม่ใช้แล้ว เพื่อนำมารีไซเคิล
- 3) สร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนเพื่อกรณีที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติ
- 4) ส่งเสริมให้เกิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนของเครื่องมือประมง

โครงการทะเลปลอดเศษขออน

เครื่องมือประมงที่เสื่อมสภาพ และเครื่องมือประมงที่สูญหายเป็นภัยร้ายต่อสัตว์และระบบนิเวศทางทะเลเป็นอย่างมาก องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกสากล (World Animal Protection) คาดการณ์ว่าเครื่องมือประมงคร่าชีวิตสัตว์ทะเลจำพวกแมวน้ำ สิงโตทะเล และวาฬขนาดใหญ่ กว่า 136,000 ตัวต่อปี เครื่องมือประมงเหล่านี้ยังทำให้สัตว์จำพวก นก เต่า ปลา บาดเจ็บหากเข้าไปพันติดด้วย โครงการทะเลปลอดเศษขออนจึงเกิดขึ้นมา เพื่อหยุดยั้งความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือประมงเหล่านี้

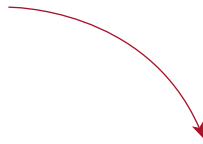
โครงการทะเลปลอดเศษขออนมุ่งผลักดันให้ชุมชนประมงพื้นบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะพลาสติกจำพวกเศษเครื่องมือประมงในชุมชน และตามแหล่งธรรมชาติบริเวณที่ตนอาศัยอยู่ผ่านการใช้รีไซเคิล ในปัจจุบันมูลนิธิ EJF ทำงานร่วมกับชุมชนประมงพื้นบ้านในจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด นครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี ปัตตานี ตรัง กระบี่ ภูเก็ต พังงา และระนอง ได้ทำการเก็บเศษขออนและเชือกประมงไปแล้วกว่า 60 ตัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - 2565) ซึ่งเศษขออนเหล่านี้ได้ถูกนำไปรีไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น กระบังป้องกันใบหน้า (Face Shield) แท่งกดอนามัย (Push Sticks) จานรองแก้ว นาฬิกาแขวนผนัง ที่ปิดขวด และอื่นๆ

วิธีการดำเนินงานโครงการทะเลปลอดเศษอวน

รูปแบบการดำเนินงานของโครงการทะเลปลอดเศษอวนถูกออกแบบให้ไม่ซับซ้อน และสามารถปรับให้เข้ากับบริบทของชุมชนได้ โดยโครงการทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างชุมชน ประมงและโรงงานรีไซเคิลให้ได้พูดคุยกันโดยตรง และมุ่งเน้นการสร้างความยั่งยืนให้กับตัวโครงการ โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ชาวประมงช่วยเก็บรวบรวมและทำความสะอาด อวนและเชือกประมงที่ใช้แล้ว จากนั้นนำมาขายให้กับผู้ประสานงานโครงการในแต่ละชุมชน

2. อวนและเชือกประมงเหล่านี้จะถูกนำมาเก็บไว้ที่โรงเก็บ อวนในแต่ละชุมชน เพื่อรอการขนส่งไปสู่โรงงานรีไซเคิล

3. โรงงานรีไซเคิลนำอวนและเชือกประมงเข้าสู่ กระบวนการรีไซเคิลให้เป็นเม็ดพลาสติก เพื่อเป็น วัตถุดิบในการผลิตสินค้ารีไซเคิลต่าง ๆ

เศษวนสามารถเอาไปทำอะไรได้บ้าง?

เศษวนที่ถูกเก็บผ่านโครงการทะเลปลอดเศษวนได้ถูกนำไปรีไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในปัจจุบัน โครงการทะเลปลอดเศษวนร่วมมือกับบริษัทดีไซน์ไทย ผลิตเครื่องมือป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 เช่น แท่งกดอนามัย และกระจังป้องกันใบหน้า รวมถึงสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในครัวเรือน และอุปกรณ์ในสำนักงาน

อยากเข้าร่วมต้องทำอะไร?

โครงการทะเลปลอดภัยชวนพร้อมร่วมงานกับชุมชนประมงพื้นบ้านในทุกพื้นที่ ชาวประมงที่สนใจ สามารถเข้าร่วมโครงการทะเลปลอดภัยได้ เพื่อช่วยชุมชนกำจัดขยะจำพวกเครื่องมือประมง สร้างรายได้ และป้องกันไม่ให้เศษอวนที่ไม่ใช้แล้วล็ดลอดลงไปสู่ทะเล และทำลายระบบนิเวศทางทะเล

ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการ

1.

ติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการทะเล
ปลอดภัยออนไลน์
(LINE) ID: nfsproject หรือ
โทร 092-917-5500

2.

แต่งตั้งผู้ประสานงานที่จะมา
เป็นตัวแทนชุมชน 2 คน โดย
ผู้ประสานงานจะมีหน้าที่เป็น
ตัวแทนดูแลการจัดซื้อและ
การทำบัญชีการซื้อ-ขาย
เครื่องมือประมงของชุมชน

3.

จัดหาจุดจัดเก็บเศษอวนและ
เชือกที่สมาชิกสามารถนำมา
รวมกันไว้ได้ (ควรเป็นสถานที่
ที่สมาชิกเข้าถึงได้ง่าย แต่มี
โครงสร้างที่สามารถป้องกัน
เศษอวนและเชือกไม่ให้หลุด
รูดลงสู่ทะเลได้)

4.

ผู้ประสานงานทำงานร่วมกับ
ตัวแทนชุมชนในการจัดเก็บ
เศษอวนและเชือกจากสมาชิก
และการขนส่งไปยังโรงงาน
รีไซเคิล

5.

ทางโครงการยินดีให้ความ
ช่วยเหลือเรื่องการออกแบบ
การทำบัญชี การจ่ายเงิน และ
การขนส่งเศษอวนและเชือก
ประมงไปยังโรงงานรีไซเคิล

6.

เจ้าหน้าที่โครงการจะจัด
อบรมการทำความสะอาด
เศษอวนและเชือก และวิธีการ
จัดเก็บให้พร้อมสำหรับการ
รีไซเคิล

7.

ชุมชนสามารถประสานกับเจ้า
หน้าที่โครงการเรื่องรอบการ
เก็บเศษอวนและเชือกได้ตาม
ความเหมาะสม

8.

เมื่อโครงการดำเนินไปได้อย่าง
มั่นคง ผู้ประสานงานชุมชนจะ
สามารถติดต่อกับโรงงาน
รีไซเคิลได้โดยตรง โดยไม่ต้อง
ผ่านเจ้าหน้าที่โครงการ แต่เจ้า
หน้าที่จะยังติดตามผลและให้
ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

อวนและเชือกประมงที่โครงการรับซื้อ

ในขณะนี้โครงการรับซื้อเศษอวนประเภท ‘อวนเอ็น’ ที่ทำมาจาก โพลีแอมไค (Polyamide หรือ PA 6 และ PA66) หรือ ไนล่อน อวนและเชือกที่ทำจากโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง (High Density Polyethylene หรือ HDPE) และเชือกใยยักซ์ซึ่งทำมาจากโพลีโพรพิลีน (Polypropylene หรือ PP) เป็นหลัก สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดสแกน QR Code นี้

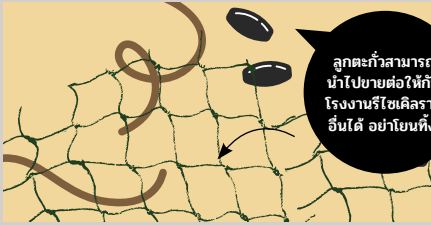

หากมีข้อสงสัยเรื่องประเภทของอวนและเชือกที่ทางโครงการรับซื้อ สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการได้ทางไลน์ (LINE) หรือทางโทรศัพท์ที่ติดต่อเวลา

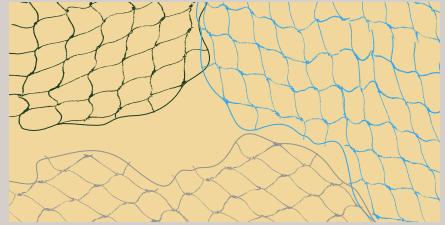
วิธีการทำความสะอาดเศษวนและเชือกประมง

เศษวนและเชือกประมงที่สามารถนำรีไซเคิลได้จะต้องถูกทำความสะอาด และตากให้แห้ง ก่อนนำส่ง วิธีการนี้จะช่วยให้คุณภาพของเม็ดพลาสติกที่รีไซเคิลมาจากเศษวนประมงมีคุณภาพดีขึ้น

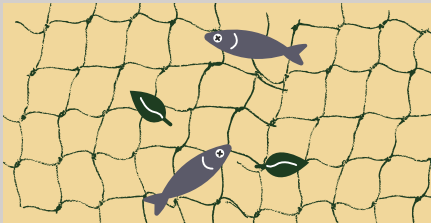
เกร็ดในการทำความสะอาดเศษวนและเชือกประมง

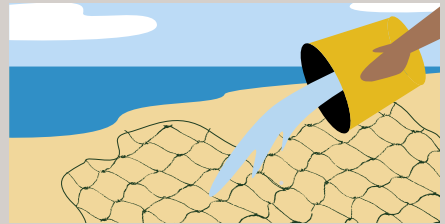
1. นำเชือกก้อนตะกั่ว และลูกทุ่นออกก่อน

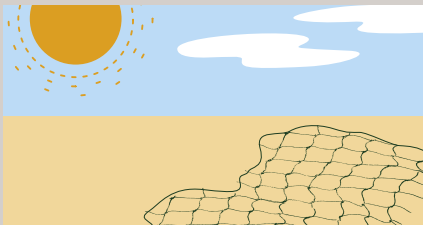
2. แยกเชือกและวนตามข้อพลาสติกที่จะนำไปรีไซเคิล ส่วนลูกตะกั่วสามารถนำกลับไปใช้ซ้ำได้อีก โครงการรับซื้อเฉพาะพลาสติกจากเชือกและวนประมงเท่านั้น

3. เอาสัตว์น้ำ เศษกิ่งไม้ ใบไม้ เปลือกหอย ขยะ หรือสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ ออกจากเนื้อวนและเชือก

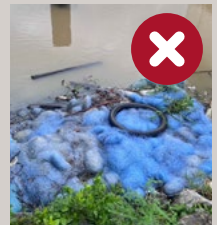
4. ทำความสะอาดอีกครั้งด้วยน้ำสะอาดให้สะอาดที่สุดเท่าที่จะทำได้ โครงการไม่สนับสนุนให้ใช้สารเคมีในการล้างทำความสะอาดเศษวนและเชือกเพื่อความปลอดภัยต่อตัวท่านเองและสิ่งแวดล้อม

5. ตากวนให้แห้ง และเก็บในที่แห้ง มีหลังคา ป้องกันการเปียกชื้นจากฝน

การจัดเก็บที่ถูกต้อง

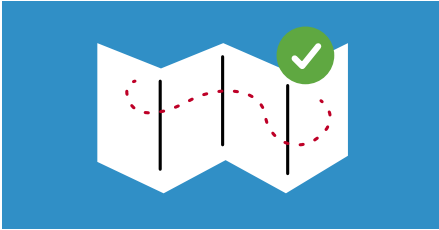

การจัดเก็บที่ไม่ถูกต้อง

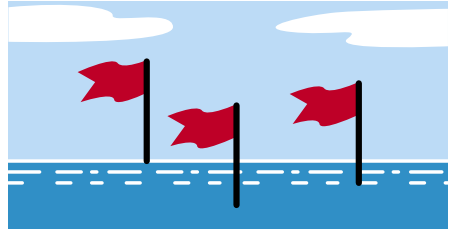

วิธีการป้องกันไม่ให้เศษอวนล็ดลอดลงทะเล

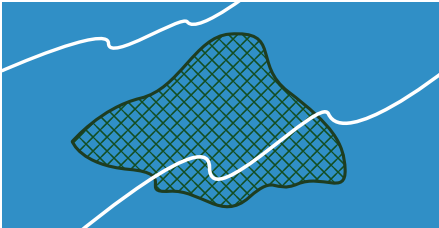
วิธีที่ง่ายที่สุดในการป้องกันไม่ให้เศษเครื่องมือประมงสร้างความเสียหายต่อระบบนิเวศทางทะเล คือ การไม่ปล่อยให้เศษเครื่องมือประมงหลุดรอดลงไปในทะเล หรือ การนำเศษเครื่องมือประมงออกจากทะเลให้เร็วที่สุด ดังนี้

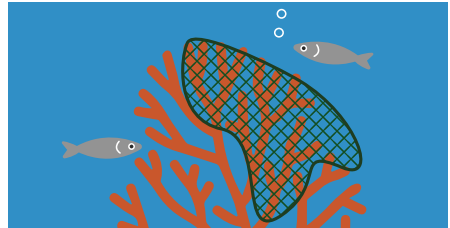
1. ตรวจสอบจุดที่มีปะการังจากกรมทรัพยากรทางทะเลหรือกรมประมงเพื่อออกห่างจากจุดนั้น

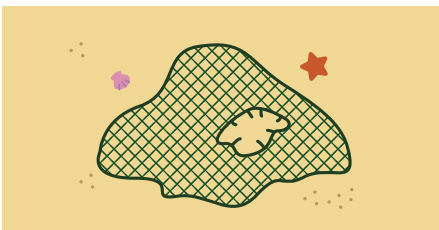
2. ร่วมมือกับชาวประมงท่านอื่นในการปักธงจุดที่มีกองหินใต้น้ำ หรือจุดที่อาจจะทำให้เครื่องมือประมงเสียหายเพื่อป้องกันการหลุดรอดของเครื่องมือประมงในทะเล

3. หากพบเจอเครื่องมือประมงที่สูญหายในทะเล ให้เก็บขึ้นมาและนำส่งโครงการทะเลปลอดเศษอวนเพื่อการรีไซเคิลต่อไป

4. หากพบเจอเศษเครื่องมือประมงในสถานที่ที่อยากต่อการเก็บกู้ เช่น บนกลุ่มปะการัง ให้ปักหมุดแผนที่ไว้และแจ้งโครงการทะเลปลอดเศษอวนทางไลน์ (LINE) หรือโทรศัพท์

5. หากอวนประมงของท่านเกิดความเสียหาย นอกชายฝั่งและจำเป็นต้องซ่อมแซม กรุณาอย่าโยนเครื่องมือที่ชำรุดลงทะเล

6. หากท่านซ่อมแซมเครื่องมือประมงบนชายฝั่ง กรุณาเลือกสถานที่ที่มั่นใจว่าเศษอวนจะไม่ถูกพัดกลับลงทะเลโดยคลื่นหรือลม

ข้อปฏิบัติเมื่อเข้าร่วมโครงการ

ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชนที่มูลนิธิ EJF กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด มูลนิธิ EJF ขอสงวนสิทธิ์ในการยุติความร่วมมือกับชุมชนหากพบว่าการละเมิดข้อกำหนดดังกล่าว

ด้านสิ่งแวดล้อม

- เศษอวน เชือก และพลาสติกประเภทอื่น ๆ จะต้องไม่ถูกกำจัดด้วยวิธีการเผาโดยเด็ดขาด เนื่องจากฝุ่นควันที่มาจากกาเผาพลาสติกเป็นอันตรายอย่างมากต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม
- หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีอันตรายในการทำมาสะอาดเครื่องมือประมงเนื่องจากสารเคมีเหล่านี้สามารถปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมและเป็นอันตรายต่อสัตว์ได้ มูลนิธิ EJF แนะนำให้ชุมชนใช้น้ำทะเล น้ำสะอาด หรือ น้ำฝนในการทำมาสะอาดเศษอวน หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาอ้างอิงจาก 'วิธีการทำมาสะอาดเศษอวนและเชือกประมง' หน้า 8 หรือติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การใช้แรงงานเด็ก และแรงงานเยาวชน

มูลนิธิ EJF มีนโยบายที่ต่อต้านการใช้แรงงานเด็กที่เข้มงวด ดังนี้

- มูลนิธิ EJF ห้ามไม่ให้มีการใช้แรงงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างเด็ดขาดในทุกกิจกรรมที่ดำเนินภายใต้โครงการทะเลปลอดเศษอวน โดยทางมูลนิธินิยามการใช้แรงงานเด็กตามองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ที่นิยามไว้ว่าเป็นการใช้แรงงานที่ทำให้ผู้เยาว์ไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างมีอิสระภาพในการเป็นเด็ก และมีการกระทำอันตรายอื่นๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพ

ศีลธรรมหรือสภาพจิตใจของเด็ก

- อย่างไรก็ตาม มูลนิธิสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชน และอนุญาตให้มีการฝึกงานหรือฝึกอบรมที่เสริมสร้างทักษะและความรู้ด้านการจัดการขยะพลาสติกในชุมชนได้โดยที่รูปแบบของงานหรือการฝึกอบรมจะต้อง :
  - ▶ เป็นกิจกรรมหรือหน้าที่ที่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วในชุมชนรับผิดชอบอยู่
  - ▶ เป็นกิจกรรมที่ไม่กระทบต่อการไปโรงเรียนหรือการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานของเยาวชน
  - ▶ ไม่เป็นการทำงานที่ยาวนาน ต่อเนื่อง และในเวลากลางคืน
  - ▶ ไม่มีการใช้สารเคมี เครื่องมือ หรือเครื่องจักรที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้

การจ้างงานและค่าตอบแทน

- โครงการทะเลปลอดเศษอ่อนได้กำหนดราคากลางในการรับซื้อเศษเครื่องมือประมงที่ใช้แล้วแต่ละประเภท เพื่อเป็นการต่อต้านการทุจริต EJF สนับสนุนสิทธิในการเข้าตรวจสอบการซื้อขายโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า
- บุคคลที่ได้รับการจ้างงานภายใต้โครงการทะเลปลอดเศษอ่อนจะต้องได้รับค่าจ้างไม่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำของแต่ละจังหวัดที่กำหนดโดยกระทรวงแรงงาน ข้อมูลค่าแรงขั้นต่ำแต่ละจังหวัดสามารถค้นหาได้ที่ <https://www.mol.go.th/อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ/>
- ระยะเวลาการทำงานจะต้องไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง และแรงงานจะต้องได้พักไม่ต่ำกว่า 1 ชั่วโมงต่อวันทำงาน
- มูลนิธิสนับสนุนให้มีการใช้ถุงมือในการดำเนินงาน เพื่อความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บระหว่างการตัด จัดเก็บ และขนส่งเศษอ่อนและเชือกประมง

แนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

มูลนิธิ EJF ต่อด้านการเหยียดและการแบ่งแยกเชื้อชาติ เพศ รสนิยมทางเพศ ความทุพพลภาพ ความหลากหลาย รวมไปถึงการล่วงละเมิด การกลั่นแกล้ง และการคุกคามในทุกรูปแบบอย่างเข้มงวด หากผู้ที่เข้าร่วมหรือเกี่ยวข้องกับโครงการทะเลปลอดเศษอ่อนท่านใดมีความกังวลหรือประสบกับการกระทำเหล่านี้ ไม่ว่าจะจากเจ้าหน้าที่โครงการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ สามารถแจ้งเข้ามาได้ที่ info@ejffoundation.org

ดำเนินการโดย

Protecting People and Planet

สนับสนุนโดย

หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับมูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อมหรือเกี่ยวกับโครงการทะเลปลอดเศษขวด สามารถเข้าชมเว็บไซต์หรือ Facebook ของเราได้ตามข้อมูลด้านล่าง

- ejfoundation.org
- facebook.com/EJFThailand
- nfs@ejfoundation.org
- [nfsproject](https://line.me/tv/nfsproject)

